

تحلیل محتوایی و استنادی مقالات فصلنامه تحقیقات زنان

نصرت ریاحی‌نیا^۱، شکوه نوابی‌نژاد^۲

چکیده

هدف از پژوهش حاضر، بررسی وضعیت مقالات منتشر شده در نشریه تحقیقات زنان از سال ۱۳۸۶ تا ۱۳۸۹ است که از روش تحلیل محتوایی و استنادی انجام شده است. اهداف جزئی دیگر این پژوهش عبارتند از: تعیین پراکندگی موضوعی، نوع روش استفاده شده، وضعیت زبانی و میزان استناد به منابع مختلف. ابزار گردآوری داده‌ها مشاهده اسنادی و تهیه فهرست اولیه است. جامعه آماری این مطالعه شامل ۹ شماره از فصلنامه تحقیقات زنان از سال ۸۸-۱۳۸۶ که نمونه آماری آن شامل ۶۰ مقاله موجود در این شماره‌های فصلنامه است. داده‌های به دست آمده با استفاده از نرم‌افزار SPSS نسخه ۱۴ تجزیه و تحلیل شد. نتایج تحقیق نشان داد که بیش‌ترین روش استفاده شده، روش توصیفی و بیش‌ترین پوشش موضوعی، اشتغال و کارآفرینی بوده است. هم‌چنین بین میزان مشارکت مردان نسبت به زنان در این نشریه تفاوت معناداری وجود ندارد. پر استنادترین مولفان نیز در این پژوهش مشخص شدند.

کلید واژه‌ها: تحلیل استنادی، تحلیل محتوایی، مقاله‌ها، فصلنامه تحقیقات زنان.

پذیرش: ۹۰/۱/۱۴

دریافت: ۸۹/۱۱/۲

مقدمه و بیان مسأله

تحلیل محتوا یکی از روش‌های تحقیق و تحلیل اطلاعات استفاده شده در تحقیقات و مطالعات بیش‌تر رشته‌ها به طور اعم و در کتابداری به طور اخص است. این روش منظم، عینی و کمی برای تحلیل و برای محتوای آشکار پیام اسناد و مدارک است که با استفاده از روش‌های آماری انجام می‌گیرد (Weaver and opperman, 2005). تحلیل استنادی نیز یکی از روش‌های رایج و معتبر برای ارزیابی تولیدات علمی محققان است و کاربردهای زیادی مانند بهبود کنترل کتابشناختی متون رشته‌های مختلف، تعیین منابع هسته، گروه بندی، منابع، پیش بینی روند انتشارات، تعیین الگوی استفاده از انواع منابع در فهرست منابع و مأخذ، کشف گرایش نویسندگان مقاله‌ها در استفاده از منابع متفاوت اطلاعاتی (کتاب، مقاله، پایان‌نامه و غیره)، تعیین میزان روزآمدی منابع استفاده شده در آثار نویسندگان و تعیین مجله‌ها، کتاب‌ها و نویسندگان پراستناد در بر می‌گیرد.

Riahi@tmu.ac.ir

Navabineyad@tmu.ac.ir

^۱. دانشیار دانشگاه تربیت معلم تهران

^۲. استاد دانشگاه تربیت معلم تهران

با توجه به نقش و اهمیتی که مجله‌های علمی در عرصه علم و دانش دارند، لازم است تا ارزیابی دقیق علمی شوند. شواهد نشان می‌دهد که درباره تحلیل استنادی، تحقیقات فراوانی در سایر حوزه‌ها، چه در ایران و چه در خارج از ایران انجام شده است. اما تحقیقات استنادی مقاله‌های مجلات در مقایسه با تحلیل استنادی دیگر منابع سابقه کم‌تری دارد. نشریات از اصلی‌ترین قالب‌های انتقال دانش در سطح علمی و تحقیقی به حساب می‌آیند و در مجامع بین‌المللی کانون توجه را از آن خود کرده به طوری که اختراعات، اکتشافات و یافته‌های نوین را می‌توان در چارچوب همین محمل‌های خاص اطلاعاتی که تا حد امکان اخص و تخصصی شده‌اند، پیدا کرد. تحلیل محتوایی و استنادی نشریات علمی می‌تواند ضمن به دست آوردن معیارهای کمی در مورد نویسندگان و مقاله‌های آن‌ها که در نشریات علمی چاپ شده است، ابزارهای لازم برای مطالعه کمی و کیفی فراهم کند، در این صورت، نشریات علمی با توجه به اهمیتی که در عرصه علم و دانش دارند، لازم است مورد ارزیابی دقیق علمی قرار گیرند؛ زیرا که ارزیابی تنها ابزاری است که می‌تواند عملکرد نشریات را مورد سنجش قرار داده و نسبت به استفاده بهینه از آن اطمینان حاصل را به ارمغان آورد.

در تحقیق خود با عنوان «تحلیل محتوای مقالات منتشر شده در مجلات آموزش پزشکی در ایران» این نتیجه را پیدا کردند که بیش‌ترین موضوعات پژوهش شده در مطالعه حاضر، مدیریت آموزش به شیوه‌های آموزشی و ارزشیابی برنامه است. مباحثی که در بسیاری از مطالعات که با هدف تحلیل مقالات چاپ شده است، آموزش پزشکی در صدر موضوع مقالات قرار داشته است. (ارشاد سرابی و اسلامی نژاد ۱۳۸۹).

در تحقیق خود " بررسی و تحلیل محتوای پایان‌نامه‌های جهانگردی در ایران " اشاره می‌کند که مشارکت پژوهشی و تمایل زنان در انجام تحقیقات نسبت به مردان بیشتر می‌باشد و ۸۳ درصد دانش آموختگان مرد در دوره زمانی سال‌های ۱۳۶۸ تاکنون به تحقیقات جهانگردی مشغول بوده‌اند، در حالی است که این رقم بین زنان و دانش آموخته ۸۸ درصد گزارش می‌شود. (زکی ۱۳۸۷)

به بررسی و تحلیل محتوای ۴۶۱ پایان‌نامه کارشناسی ارشد و دکتری دانشگاه‌های استرالیا پرداخته‌اند و نتایج نشان می‌دهد که پنج رشته بازاریابی، مدیریت و تجارت، علوم محیط زیست و اقتصاد بیش‌ترین درصد تحقیقات جهانگردی را به خود اختصاص داده‌اند. (لانینگ و ویلر ۲۰۰۸)

در مقاله خود "تحلیل استنادی مقاله‌های منتشر شده در ۳۰ شماره فصلنامه کتابداری و اطلاع رسانی دریافتند که در ۳۰ شماره مجله کتابداری و اطلاع رسانی، ۲۱۹ مقاله منتشر شده که ۱۷۴۰ استناد نیز در این مقاله‌ها به کار رفته بود و میانگین ۱۱/۹ برای آن‌ها تعیین شد. در بین محمل‌های اطلاعاتی، مقاله‌ها بیش از کتاب‌ها قرار گرفتند. (محمدی و دادگر ۱۳۸۶)

در مقاله‌ای به بررسی وضعیت استناد در مقالات فصلنامه اطلاع رسانی سازمان مدارک علمی ایران از آغاز نشر ۱۳۵۱ تا سال ۱۳۸۱ پرداخت و نشان داد که از مجموع استنادهای مطالعه شده، استناد به

کتاب با ۴۱٪ و به نشریات ۳۳/۵ درصد و فقط با ۱۰/۷ درصد به منابع الکترونیکی بوده است. (شهریاری ۱۳۸۵)

در پژوهش مشترک خود به تحلیل استنادی مأخذ ۶۱ مقاله چاپ شده در نشریات پرداختند. نتایج پژوهش نشان داد که ۸۱ درصد از استنادها به نشریات ادواری اختصاص داشته است و قدمت بیش‌تر استنادها، کم‌تر از ۲۰ سال است. (شوکن و کوشیک ۲۰۰۴)

در تحلیل محتوای پایان‌نامه‌های کارشناسی ارشد رشته‌های علوم تغذیه و علوم بهداشتی در تغذیه (در دانشگاه‌های علوم پزشکی شهید بهشتی و تهران) و مقایسه آن‌ها از نظر پرداختن به اولویت‌های پژوهش در زمینه تغذیه به تحلیل محتوا پرداخته و اعلام کردند که اختلاف موضوعات از نظر آماری معنادار نبوده و تنوع موضوعی در رشته علوم تغذیه بیش‌تر بوده است. باتریل و هاون (۲۰۰۲) به بررسی و تحلیل محتوای پایان‌نامه‌های دکترای جهانگردی (۱۴۹ مورد) در دانشگاه‌های بریتانیا و ایرلند در طی سال‌های ۱۹۹۰ تا ۱۹۹۹ پرداختند. متغیرهای اصلی تحقیق عبارتند از: نوع دانشگاه، سال دفاع، گرایش موضوعی و روش‌های جمع‌آوری. (پورثانی و آمین پور ۱۳۸۳)

در تحلیل مقالات مجله Natural Rubber Research به این نتایج رسید که مجلات با (۷۲/۴ درصد) استناد پربسامدترین منبع اطلاعاتی به‌کار رفته به‌وسیله نویسندگان این مجله هستند. همچنین (۶۳/۳ درصد) از تحقیقات، مربوط به روش‌های تجربی و نیمه تجربی با شاهد‌های هم‌زمان و موازی بوده‌اند. (تیو ۱۹۹۸)

در مقاله‌ای به بررسی و شناسایی گرایش‌های پژوهشی و روش‌های تحقیق در پایان‌نامه‌های تحصیلات تکمیلی رشته کتابداری و اطلاع‌رسانی پرداخت. نتایج تحقیق وی نشان داد که در این‌باره زمان، روش‌های پژوهش، بیشتر، به روش‌های تجربی گرایش داشته‌اند و موضوعاتی چون نیازهای اطلاعاتی، مدیریت کتابخانه و استفاده از فن‌آوری اطلاعات مورد استفاده قرار گرفته است. (عبد ولایه ۲۰۰۲)

تحقیقی با عنوان "ارزیابی پایان‌نامه‌های کارشناسی ارشد کتابداری از نظر کاربرد روش‌های تحقیق در آن‌ها" انجام داده است. یافته‌های پژوهش نشان می‌دهد که ۸۰ درصد پایان‌نامه‌ها از روش توصیفی، ۳ درصد تحلیلی - استنادی، ۱۲ درصد تاریخی و ۵ درصد از روش موردی استفاده کرده‌اند. هم‌چنین مشخص شد که تنها ۲۱ پایان‌نامه از ۲۱۴ پایان‌نامه به‌طور کامل دارای معیارهای یک تحقیق علمی بوده‌اند. اشتری (۱۳۸۲) در پژوهش خود با عنوان «تحلیل استنادی مقالات فلسفی فارسی» به این نتیجه رسید که بیش‌ترین میزان استناد ۹۳/۳۸ درصد مربوط به کتاب و میانگین تعداد استناد در هر مقاله ۱۵ است. (اکرمی ۱۳۷۵)

هدف کلی پژوهش حاضر تحلیل محتوایی و استنادی مقالات تألیفی مجله تحقیقات زنان در سال-های ۱۳۸۶-۱۳۸۹ است. اهداف جزئی این پژوهش ۱- تعیین پراکندگی موضوعی مقاله‌های چاپ شده

در فصلنامه؛ ۲- تعیین روش تحقیق استفاده شده در مقالات؛ ۳- تعیین پر استنادترین نویسندگان؛ ۴- تعیین میزان استناد به منابع و میانگین کل استناد؛ ۵- تعیین وضعیت زبانی استناد و ۶- تعیین وضعیت روزآمد بودن منابع و تعیین نسبت زنان و مردان در تعداد مقالات فصلنامه و بررسی تفاوت آن‌ها می‌باشد.

جامعه آماری پژوهش

جامعه آماری این مطالعه شامل ۹ شماره از فصلنامه تحقیقات زنان از سال ۱۳۸۶ تا ۱۳۸۸ است که شامل ۶۰ مقاله موجود در شماره‌های این فصلنامه می‌باشد. به عبارت دیگر، چون تعداد جامعه آماری محدود است، به همین جهت نمونه‌گیری مستقلی صورت نگرفته است.

پرسش‌های پژوهش

- ۱ - گرایش‌های موضوعی مقالات منتشر شده در فصلنامه تحقیقات زنان به چه صورت است؟
- ۲ - در تألیف مقالات مجله ذکر شده از چه نوع روش‌های تحقیق بیش‌تر استفاده شده است؟
- ۳ - پر استنادترین نویسندگان کدام‌اند؟
- ۴ - میزان استناد به منابع و میانگین کل استنادها چقدر است؟
- ۵ - وضعیت زبانی استفاده شده در استنادهای به کار برده شده چگونه است؟
- ۶ - آیا منابع استفاده شده در مقالات فصلنامه روزآمد هستند؟
- ۷ - آیا نویسندگان زن و مرد مقالات به یک نسبت مقاله داشته‌اند؟

روش پژوهش

در این تحقیق از روش تحلیل محتوا و روش تحلیل استنادی که یکی از شیوه‌های کتاب‌سنجی است، استفاده شده است. مهم‌ترین مزیت تحقیق حاضر، روش امکان عملی انجام آن دو و دورماندن از تعصبات و اعمال نظرهای مزیت شخصی در نتایج تحقیق می‌باشد. جامعه آماری این پژوهش، کلیه مقالات فصلنامه تحقیقات زنان از آغاز تا پاییز ۱۳۸۹ است. در حال حاضر در هر سال چهار شماره از نشریه مذکور چاپ شده و به طور متوسط در هر شماره پنج تا هفت مقاله درج می‌شود که در مجموع ۶۰ مقاله مورد تحلیل محتوایی و استنادی قرار گرفته است. ابزار پژوهش، مشاهده استنادی و استفاده از نرم افزار SPSS نسخه ۱۴ برای تجزیه و تحلیل داده‌ها بوده است.

یافته‌های پژوهش

پرسش اول:

گرایش‌های موضوعی مقالات منتشر شده در فصلنامه تحقیقات زنان به چه صورت است؟ بررسی اطلاعات جدول ۱ نشان می‌دهد که در کل ۶۰ مقاله، بیش‌ترین موضوعات به اشتغال و کارافرینی زنان با ۱۶/۶۷ درصد و کم‌ترین موضوعات به عملیات صلح ملل متحد، خسرو شیرین، عزت نفس و سندرم پیش از قاعدگی همگی با ۱/۶۷ درصد اختصاص پیدا کرده است.

جدول ۱: پراکندگی موضوعی در مقالات فصلنامه

درصد	فراوانی	موضوع
۱۶/۶۷	۱۰	اشتغال و کارآفرینی زنان
۱۰	۶	تعارضات همسران و خانواده‌های چند همسری
۸/۳۳	۵	فرهنگ سازمانی و نظریه سقف شیشه ای
۸/۳۳	۵	مشارکت زنان
۸/۳۳	۵	تئوری‌های جنسیت
۶/۶۷	۴	تأثیر مشاوره گروهی
۵	۳	بزهکاری و امنیت
۵	۳	مطالعات زنان و نظریه اجتماعی
۵	۳	تلقیح مصنوعی و رحم جایگزین
۵	۳	توان مندی زنان و برابری جنسیتی
۵	۳	خانواده و حمایت از خانواده
۳/۳۳	۲	آموزش عالی
۳/۳۳	۲	رضایت زنان از زندگی زناشویی
۳/۳۳	۲	رسانه‌ها و اینترنت
۱/۶۷	۱	سندرم پیش از قاعدگی
۱/۶۷	۱	عزت نفس
۱/۶۷	۱	خسرو و شیرین
۱/۶۷	۱	عملیات صلح ملل متحد

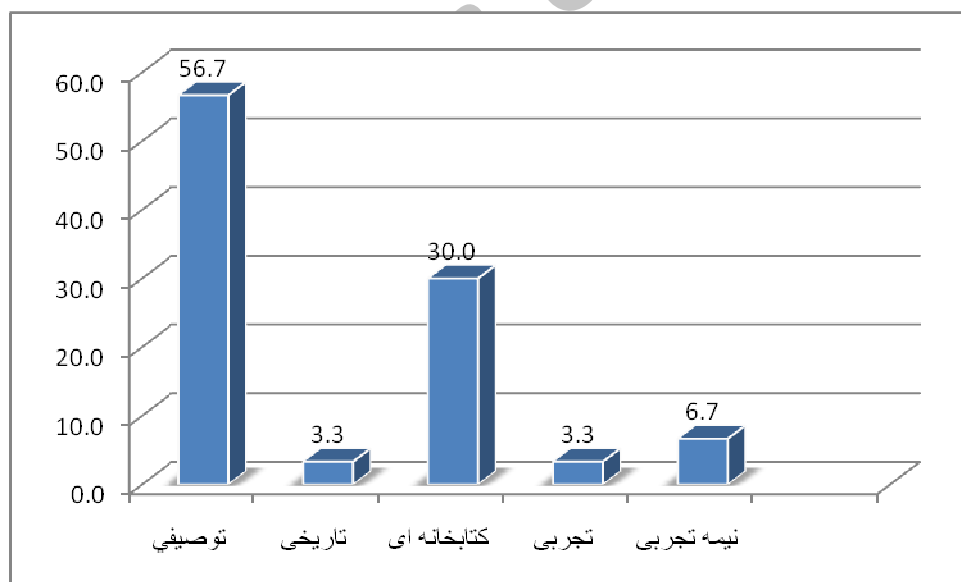
پرسش دوم:

در تألیف مقالات منتشر شده در فصلنامه از چه نوع روش‌های تحقیق بیش‌تر استفاده شده است؟

اطلاعات جدول ۲ و نمودار ۱ نشان می‌دهد که از کل ۶۰ مقاله، ۵۶/۷ درصد مقاله توصیفی، ۳/۳ درصد مقاله تاریخی، ۳۰ درصد مقاله کتابخانه‌ای، ۳/۳ درصد مقاله تجربی و ۶/۷ درصد مقاله نیمه تجربی هستند. بر این اساس می‌توان گفت بیش‌ترین نوع روش پژوهش استفاده شده در این مجله توصیفی و کم‌ترین آن تاریخی و تجربی است.

جدول ۲: فراوانی مقالات بر حسب نوع روش تحقیق

روش	فراوانی	درصد
توصیفی	۳۴	۵۶/۷
تاریخی	۲	۳/۳
کتابخانه‌ای	۱۸	۳۰
تجربی	۲	۳/۳
نیمه تجربی	۴	۶/۷
کل	۶۰	۱۰۰

نمودار ۱: توزیع فراوانی مقالات بر اساس نوع روش پژوهش

پرسش سوم

پراستنادترین نویسندگان کدام‌اند؟

جدول ۳ نشان دهنده‌ی اسامی پر استنادترین نویسندگان است. نتایج نشان می‌دهد که مهرانگیز کار، شکوه نوایی نژاد، نسرين مصفا و باقر ساروخانی به ترتیب با فراوانی ۸، ۷، ۷ و ۷ پر استنادترین نویسندگان بوده‌اند. اطلاعات مربوط به سایر نویسندگان پراستناد تا ۴ مورد نیز در جدول گزارش شده است. درباره‌ی سایر نویسندگان به دلیل کمبود فضا امکان گزارش کردن تک تک آن‌ها وجود ندارد. به طور کلی ۲۰ نفر از نویسندگان ۳ استنادی، ۵۹ نفر دو استنادی و ۵۱۶ نفر تک استنادی بوده‌اند.

جدول ۳: توزیع فراوانی پر استنادترین نویسنده

نام	فراوانی	درصد	نام	فراوانی	درصد
مهرانگیز کار	۸	۱/۳	امامی	۴	۰/۶۵
شکوه نوایی نژاد	۷	۱/۱۴	محمد مومن	۴	۰/۶۵
نسرين مصفا	۷	۱/۱۴	بهناز اشری	۴	۰/۶۵
باقر ساروخانی	۷	۱/۱۴	سعیده گروسی	۴	۰/۶۵
شهلا اعزازی	۶	۰/۹۸	محمد رحیم اسفیدانی	۴	۰/۶۵
پاملا آبوت	۶	۰/۹۸	الهه حجازی	۴	۰/۶۵
کلر والاس	۶	۰/۹۸	مقصود فراستخواه	۴	۰/۶۵
عادل آذر	۶	۰/۹۸	حمیرا مشیرزاده	۴	۰/۶۵
زهره خسروی	۵	۰/۸۱	سه نویسنده‌ی ای	۲۰	۳/۲۵
آنتونی گیدنز	۵	۰/۸۱	دو نویسنده‌ی ای	۵۹	۹/۵۹
جورج ریترز	۵	۰/۸۱	تک نویسنده‌ی ای	۵۱۶	۸۳/۹
پور داوود	۴	۰/۶۵	کل	۶۱۵	۱۰۰

پرسش چهارم

میزان استناد به منابع و میانگین کل استنادها چه قدر است؟

اطلاعات جدول ۴ میانگین کل استنادها براساس نوع منبع و زبان است، همچنین نشان می‌دهد از کل ۱۶۴۹ منبع مختلف، به طور متوسط ۴۴/۳ درصد را کتاب‌ها، ۳۸/۸ درصد را مقالات، ۴/۷ درصد از منابع را نیز پایان‌نامه و ۴/۴ درصد از منابع نیز وب سایت‌ها بوده‌اند. سهم سایر منابع نیز در این بین ۷/۸ درصد است. به علاوه از ۴۴/۳ کتاب ۲۲ درصد به زبان فارسی، ۲۰/۶ درصد به زبان انگلیسی و ۱/۶

درصد به زبان عربی بوده است. از ۳۸/۸ مقاله ۱۵ درصد به فارسی و ۲۳/۸ درصد به انگلیسی بوده است. از ۴/۷ درصد پایان‌نامه نیز ۳/۸ درصد به زبان فارسی و ۰/۹ درصد به انگلیسی بوده است.

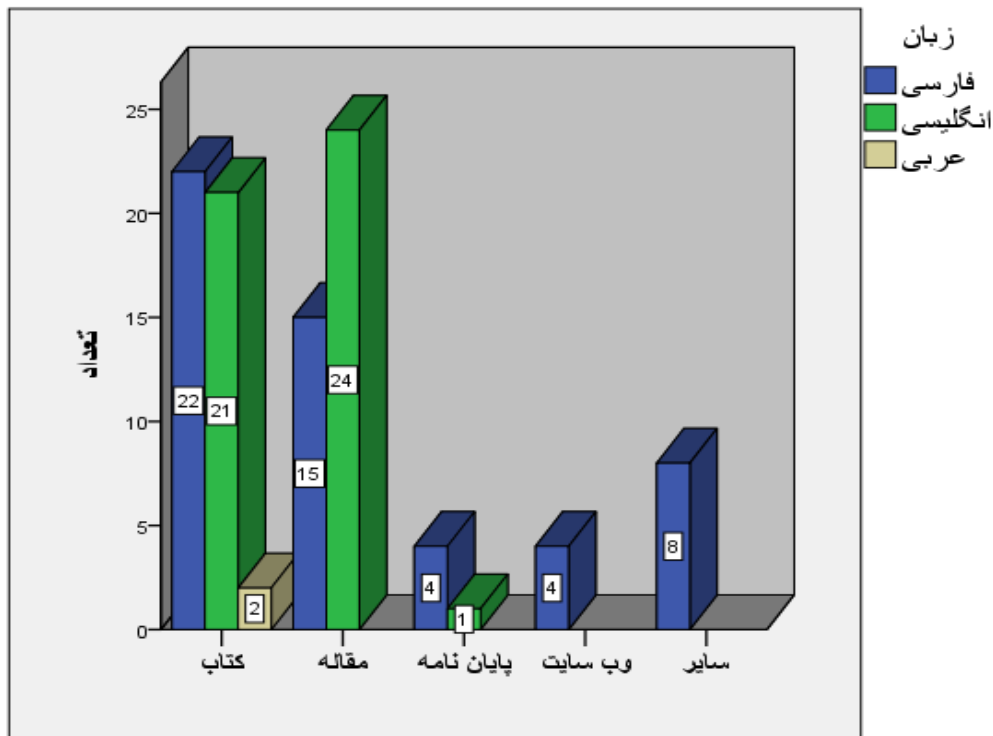
جدول ۴: توزیع فراوانی منابع بر اساس نوع منبع و زبان

منبع / زبان	فارسی	انگلیسی	عربی	کل
کتاب	۳۶۳ ٪۲۲	۳۴۰ ٪۲۰/۶	۲۷ ٪۱/۶	۷۳۰ ٪۴۴/۳
مقالات	۲۴۷ ٪۱۵	۳۹۳ ٪۲۳/۸	۰ ٪۰	۶۴۰ ٪۳۸/۸
پایان‌نامه	۶۲ ٪۳/۸	۱۵ ٪۰/۹	۰ ٪۰	۷۷ ٪۴/۷
وب سایت	۰ ٪۰	۷۳ ٪۴/۴	۰ ٪۰	۷۳ ٪۴/۴
منابع دیگر	۱۲۹ ٪۷/۸	۰ ٪۰	۰ ٪۰	۱۲۹ ٪۷/۸
کل	۸۷۴ ٪۵۳	۷۴۸ ٪۴۵/۴	۲۷ ٪۱/۶	۱۶۴۹ ۱۰۰

پرسش پنجم

وضعیت زبانی استفاده شده در استنادهای به‌کار برده شده چگونه است؟ اطلاعات نمودار ۲ و جدول ۴ نشان می‌دهد که از ۷۳۰ مورد کتاب ۲۲ درصد به زبان فارسی، ۲۰/۶ درصد به زبان انگلیسی و ۱/۶ درصد به زبان عربی بوده‌اند. از ۶۴۰ مقاله ۱۵ درصد به زبان فارسی و ۲۳/۸ درصد به زبان انگلیسی بوده‌اند. از ۷۷ پایان‌نامه، ۳/۸ درصد فارسی و ۰/۹ درصد نیز انگلیسی بوده‌اند. همه ۷۳ وب سایت به زبان انگلیسی بوده است. در بین منابع موجود مقالات انگلیسی دارای بیش‌ترین سهم را داشته‌اند و پایان‌نامه‌های انگلیسی دارای کم‌ترین سهم بوده‌اند.

نمودار ۲: توزیع فراوانی منابع براساس زبان

پرسش ششم

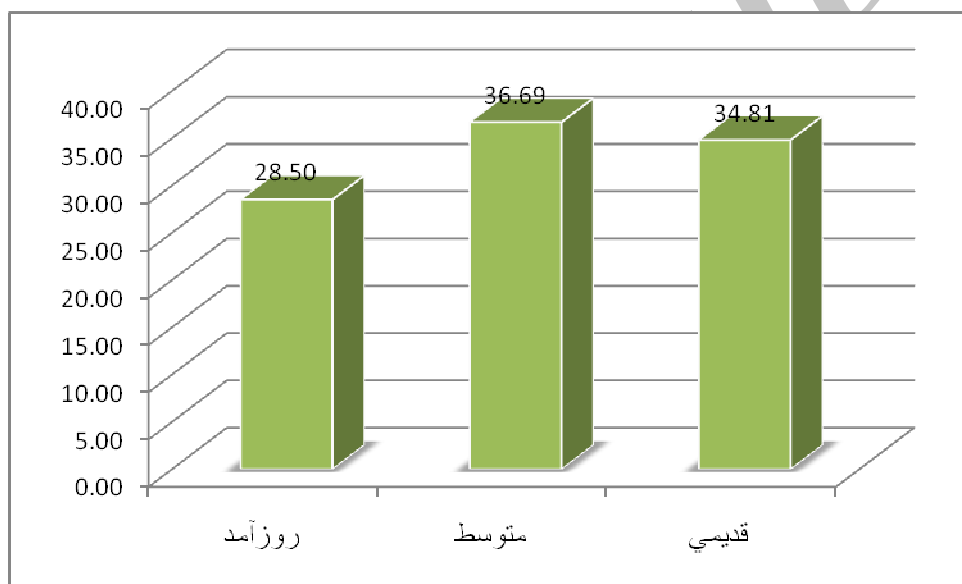
آیا منابع استفاده شده در مقالات فصلنامه روزآمد هستند؟

برای پاسخ گویی به این سؤال منابع براساس فاصله زمانی از سال ۱۳۸۹ به پایین به صورت ۱ تا ۷ سال (به عنوان منابع روزآمد)، ۷ تا ۱۴ سال (به عنوان منابع متوسط) و بالاتر از ۱۴ سال (به عنوان منابع قدیمی) دسته بندی شده‌اند. نتایج نمودار ۳ نشان می‌دهد که ۲۸/۵ درصد از منابع روزآمد، ۳۶/۶۹ درصد متوسط و ۳۴/۸۱ درصد قدیمی بوده‌اند.

به علاوه نتایج آزمون کای دو در جدول ۵ نشان می‌دهد که می‌توان فرض صفر مبنی بر توزیع یکنواخت منابع در هر سه حالت به روز، متوسط و قدیمی را رد کرد و نتیجه گرفت که توزیع مشاهده شده از توزیع مورد انتظار متفاوت است به دنبال معنادار شدن آزمون مجذور خی براساس الگوی فراوانی مشاهده می‌توان گفت بیش‌تر منابع متوسط و قدیمی هستند تا به روز.

جدول ۵: نتایج آزمون مجذور خی برای بررسی روزآمد بودن منابع

معناداری	درجه آزادی	مجذور خی	فراوانی	طبقات
۰/۰۰۰۱	۲	۱۸/۱۹۴	۴۷۰	به روز (۷-۱)
			۶۰۵	متوسط (۱۴-۷)
			۵۷۴	قدیمی (بالتر از ۱۴)

نمودار ۳: توزیع فراوانی منابع براساس روزآمد بودن

پرسش هفتم:

آیا نویسندگان زن و مرد به یک نسبت مقاله داشته‌اند؟

برای مقایسه وضعیت زنان و مردان نویسنده از آزمون مجذور خی استفاده شده است. نتایج این آزمون در جدول ۶ نشان می‌دهد که بین فراوانی زنان و مردان نویسنده تفاوت وجود دارد (زنان ۴۸ نفر و مردان ۳۸ نفر)؛ هر چند این تفاوت از نظر آماری معنادار نیست.

جدول ۶: نتایج آزمون مجذور خی بر روی جنسیت نویسندگان

جنسیت	تعداد	مجذور خی	درجه آزادی	سطح معناداری
زن	۴۸	۱/۱۶۳	۱	۰/۲۸۱
مرد	۳۸			

نتایج جدول ۷ برای بررسی جزئیات بیشتر در این خصوص نشان می‌دهد که ۵۵/۸ درصد از نویسندگان را زنان و ۴۴/۲ درصد را مردان تشکیل می‌دهند. به علاوه از ۲۳ مقاله تک نویسنده‌ای، ۶۹/۶ درصد را زنان و ۳۰/۴ درصد را مردان به خود اختصاص داده‌اند. از ۲۹ مقاله دو نویسنده‌ای، ۵۱/۷ درصد را زنان و ۴۸/۳ درصد را زنان به خود اختصاص داده‌اند. از ۲۳ مقاله سه نویسنده‌ای ۵۲/۲ درصد را زنان و ۴۷/۸ درصد را مردان به خود اختصاص داده‌اند و در نهایت از ۱۱ مقاله‌ای که تعداد نویسندگان آن‌ها بیشتر از ۴ مورد بوده است، ۴۵/۵ درصد را زنان و ۵۴/۵ درصد را مردان تشکیل داده‌اند.

جدول ۷: فراوانی مقالات منتشر شده بر اساس جنس و تعداد نویسندگان

جنس	تعداد نویسندگان				
	یک	دو	سه	بیشتر	کل
زن	۱۶ (/۶۹/۶)	۱۵ (/۵۱/۷)	۱۲ (/۵۲/۲)	۵ (/۴۵/۵)	۴۸ (/۵۵/۸)
مرد	۷ (/۳۰/۴)	۱۴ (/۴۸/۳)	۱۱ (/۴۷/۸)	۶ (/۵۴/۵)	۳۸ (/۴۴/۲)
کل	۲۳ (/۲۶/۷)	۲۹ (/۳۳/۷)	۲۳ (/۲۶/۷)	۱۱ (/۱۲/۸)	۸۶ ۱۰۰

نتیجه‌گیری

پژوهش اخیر نشان داد که بیش‌ترین موضوعات پژوهش شده در مطالعه حاضر، اشتغال و کار آفرینی زنان می‌باشد که در صدر موضوعات قرار گرفته است و نویسندگان کم‌ترین میزان توجه را به موضوعاتی نظیر عزت نفس، سندروم پیش از قاعدگی، رسانه‌ها و اینترنت داشته‌اند. این پژوهش نیز نشان داد که مشارکت پژوهشی و تمایل زنان در انجام تحقیقات نسبت به مردان بیش‌تر می‌باشد که با تحقیق (زکی، ۱۳۸۷) مطابقت دارد. از دیگر نتایج پژوهش اخیر این است که بیش‌ترین محملی که در منابع فارسی زبان مورد استفاده واقع شده، کتاب بوده است که این مورد با تحقیق (محمدی و دادگر، ۱۳۸۶ و تبو،

(۱۹۹۸) تطبیق می‌کند. عکس این مقوله در منابع لاتین صادق است. به این معنا که در منابع انگلیسی از مقالات بیش از کتاب‌ها برای استناد استفاده شده است. از نتایج دیگر این پژوهش مشخص کردن پر استنادترین نویسندگان منابع موجود در بین سال‌های مورد بررسی این مقالات بوده است. در نهایت این پژوهش نشان داد که بیش‌ترین روش تحقیق استفاده شده در نوشتن مقالات فصلنامه تحقیقات زنان، روش توصیفی و کم‌ترین روش استفاده شده، روش تجربی بوده است که شاید با ماهیت موضوعی مجله همخوانی داشته باشد و بیش‌ترین منابع استفاده شده در استنادها از نظر روزآمدی در حد متوسط می‌باشند.

منابع

- اشتری (۱۳۸۰) «تحلیل استنادی مقالات فلسفی فارسی طی سال‌های ۷۷-۱۳۷۰»، فصلنامه کتاب، ۱۴ (۲).
- سرابی، ارشاد (۱۳۸۹) «تحلیل محتوایی مقالات منتشر شده در مجلات آموزش پزشکی در ایران»، مرکز مطالعات و توسعه آموزش پزشکی، دوره هفتم، شماره دوم.
- اکرمی، روح انگیز (۱۳۷۱) *ارزیابی پایان‌نامه‌های کارشناسی ارشد کتابداری از نظر کاربرد روش‌های تحقیق در آن‌ها از سال ۱۳۵۵ تا ۱۳۷۰ در سه دانشگاه تهران، شیراز و علوم پزشکی ایران*، پایان‌نامه کارشناسی ارشد دانشگاه علوم پزشکی ایران.
- پورثانی، مریم (۱۳۸۳) «تحلیل محتوایی پایان‌نامه‌های کارشناسی ارشد رشته‌های علوم تغذیه و علوم بهداشتی در تغذیه در دانشگاه‌های علوم پزشکی شهید بهشتی و تهران و مقایسه آن‌ها از نظر پرداختن به اولویت‌های پژوهشی در زمینه تغذیه» هفتمین کنگره تغذیه ایران، رشت. دانشگاه علوم پزشکی گیلان.
- شهریاری، پرویز (۱۳۸۵) «تحلیل استنادی مقالات فصلنامه علوم اطلاع‌رسانی در سال ۸۵-۱۳۸۱»، فصلنامه کتاب، شماره ۸۶.
- زکی، محمد علی (۱۳۸۷) «بررسی و تحلیل محتوای پایان‌نامه‌های جهانگردی در ایران مجله علوم و فناوری اطلاعات، دوره ۲۴، ش ۱، پاییز.
- محمدی، مهدی و متقی دادگر (۱۳۸۶) «تحلیل استنادی مقاله‌های منتشر شده درسی، فصلنامه کتابداری و اطلاع‌رسانی» فصلنامه کتابداری و اطلاع‌رسانی، ۱۰ (۲).

Abdoulaye , K. (2002) *Research Trends in library and information Science at the International Islamic University Malaysia*, Library Review , 51(1).

Botterill, H. (2002) *A Survey of doctoral thesis accepted by Universities in the U. K For studies related to tourism*, Tourism studies 2(3).

Laing, J & Weiler, B. (2008) "Postgraduate Tourism in American Latin, Paper presented in the 17th the Conference of Latin Americans Geographers".

Shokeen, Akaushik, S. (2004) "Indian Journal Plant physiology: A Citation analysis. " *Annals of library and Information Studies*, Vol. 51 (3).

Tiew, w. (1998) "Journal Natural Rubber Research, 1987-19960". Bibliometric Study. *Islamic Bulletin*, 43(2).

Wearer, D & Opperman, M. (2000) *Turism management Sydni*: John Wiley & Sons.

Archive of SID